

Τα μέσα μαζικής ενημέρωσης βρήκαν και πάλι αυτές τις ημέρες το πρωταγωνιστικό θέμα που θα γεμίσει τον τηλεοπτικό τους χρόνο ή τις σελίδες τους, αλλά και θα φέρει τις μεγάλες αυτές ακροαματικότητες τις οποίες πάντα επιζητούν. Αυτή τη φορά είναι το θέμα της διαχείρισης των περιουσιών των ταμείων ασφάλισης του δημοσίου. Ο πόλεμος και η παιδεία έμειναν λίγο πίσω, για να δώσουν τη θέση τους σε έννοιες όπως χρηματιστηριακές εταιρείες, επένδυση αποθεματικών, κλασικά ομόλογα σταθερής - εγγυημένης απόδοσης, δομημένα και υψηλού ρίσκου - κυμαινόμενης απόδοσης ομόλογα, "κρυφά" ομόλογα, "δομημένα προϊόντα", σύνθετα χρηματοοικονομικά προϊόντα, κερδοσκοπικά κεφάλαια, προμήθειες, μίζες...

Ακόμα μια φορά βρέθηκε ένας "ένοχος" για να τραβήξει πάνω του όλο το μένος της ακατανίκητης επιθυμίας μας να κατηγορούμε τους άλλους. Και οι κατηγορίες είναι πολλές και βαριές: "σκάνδαλο με προμήθειες μαμούθ", "πυραμίδα" χρηματιστηριακών εταιρειών, τραπεζών και διαφόρων άλλων οικονομικών συμφερόντων "απομυζούσε επί χρόνια τα αποθεματικά των ταμείων", "τράπεζες πλυντήριο", αγορά ομολόγων "στις 100 μονάδες (άρτιο), όταν στις διεθνείς αγορές έχουν 71 μονάδες", "ανίδεες διοικήσεις ταμείων", "αρπαγή δημοσίου χρήματος", "κυκλώματα μίζας και προμηθειών που κατευθύνονται από το εξωτερικό, και ιδιαίτερα το Λονδίνο", "φόβοι για νέες αποκαλύψεις", "αιχμές για σκόπιμη παραπλάνηση των πολιτών", "εμπλέκονται πρόσωπα που κινούνται στο συγγενικό ή στενό περιβάλλον υπουργών", αγοραπωλησίες ομολόγων που μέσα σε μια μέρα χαράσσουν πολύπλοκες διαδρομές "ανά τον κόσμο για να χαθούν τα ίχνη τους". Ενέργειες στα όρια της νομιμότητας, που είναι πολύ δύσκολο να ανιχνευθούν και να διαπιστωθούν.

Η ουσία του θέματος είναι πως κάποια άτομα, σε διάφορα σημεία ενός κυκλώματος διακίνησης χρηματοοικονομικών προϊόντων, που ξεκινάει από ασφαλιστικά ταμεία του δημοσίου, και συνεχίζει με τράπεζες, χρηματιστηριακές εταιρίες, και διάφορους άλλους πυρήνες οικονομικών συμφερόντων, εκμεταλλεύονταν την περιουσία διαφόρων ασφαλιστικών ταμείων, υπό το πρόσχημα επενδύσεων των αποθεματικών τους σε διαφόρων ειδών ομόλογα. Το αποτέλεσμα των πρόσφατων "επενδύσεων" σε ομόλογα υψηλού ρίσκου που εγγυώνται μόνο το αρχικό κεφάλαιο κατά τη λήξη τους, και όχι κατ' ανάγκη την απόδοση του τόκου, είχε σαν αποτέλεσμα να ζημιωθούν σημαντικά τα διάφορα ταμεία, από την πτώση στην αξία των ομολόγων κατά 20-30%. Παράλληλα, οι εμπλεκόμενοι στο κύκλωμα αυτό ιδιωτικοί φορείς, φαίνεται ότι αποκόμισαν σημαντικά έως υπέρογκα χρηματικά οφέλη.

Δυσκολεύεται να πιστέψει κανείς όλο αυτό το "σκηνικό", όλη αυτή την κακοδιαχείριση της περιουσίας ασφαλιστικών ταμείων εργαζομένων του δημοσίου και του ευρύτερου τομέα, με αποτέλεσμα να κινδυνεύει να χαρακτηριστεί αφελής. "Μα που ζεις!", θα του έλεγαν κάποιοι.

Πραγματικά, πού ζούμε;

Είναι ένα ερώτημα που χρειάζεται πολύ σκέψη πριν απαντηθεί. Γιατί το ερώτημα αυτό δεν αφορά την τοποθέτησή μας μέσα στον χώρο, όπως και δεν αφορά θέματα της οικονομίας ή της πολιτικής. Αφορά αντίθετα τη θέση μας σε σχέση με τον χρόνο στον οποίο ζούμε.

Σε ποια εποχή ζούμε, όπου μηχανισμοί του κράτους λειτουργούν ουσιαστικά σαν ασπίδα

προστασίας τέτοιων πράξεων, που πολύ μικρή σημασία έχει αν είναι τυπικά παράνομες ή όχι, αλλά που σίγουρα καταλήγουν στην μείωση ενός κοινού αγαθού;

Σε ποια εποχή ζούμε που η κοινωνία εκπαιδεύει τα άτομα που την απαρτίζουν με τέτοιο τρόπο, ώστε χωρίς δεύτερη σκέψη να εκμεταλλεύονται την περιουσία άλλων, και μάλιστα ταμείων ασφάλισης εργαζομένων του δημοσίου, δηλαδή ένα "κοινό αγαθό";

Σε ποια εποχή ζούμε που το ισχύον σύστημα παιδείας δεν μαθαίνει στους μαθητές του το σεβασμό στο δημόσιο, κοινό αγαθό, αλλά αντίθετα εστιάζεται στην "εντατικοποίηση" των σπουδών για την παραγωγή επαγγελματιών που θα μπορούν με άνεση να πραγματοποιούν όλα τα παραπάνω;

Σε ποια εποχή ζούμε που οι απόφοιτοι των ανωτάτων εκπαιδευτικών ιδρυμάτων αποδεικνύουν με τις πράξεις τους, όχι με τα λόγια τους, ένα σημαντικό έλλειμμα σε ήθος, όραμα, αίσθημα ευθύνης και αγάπης για τα κοινά αγαθά;

Πόσο συχνά δεν ακούμε συζητήσεις γύρω από όλα αυτά, στην καθημερινότητά μας! Και ως τότε θα κάνουμε πως όλα αυτά αφορούν πάντα κάποιους άλλους, σε κάποιους άλλους τόπους ή σε κάποιες άλλες εποχές, αλλά ποτέ εμάς, εδώ, τώρα;

Σε ποια εποχή ζούμε, που και αυτή ακόμα η σχέση μας με την έννοια του "κοινού αγαθού", παραμένει ομιχλώδης και ασαφής;

Εντυπωσιάζει η ευκολία με την οποία κάποιοι άνθρωποι, πολλοί άνθρωποι, θεωρούν ένα "κοινό αγαθό" σαν "δικό" τους, και επομένως ότι έχουν το δικαίωμα να κάνουν ό,τι θέλουν μ' αυτό. Αλλά το "κοινό αγαθό", όπως το λέει και η λέξη, είναι "κοινό", ανήκει σε ένα σύνολο, σε μια ομάδα, σε μια πολιτεία, σε μια κοινωνία, σε μια ανθρωπότητα, αλλά ποτέ, και με κανένα τρόπο σε ένα συγκεκριμένο άτομο.

Εντυπωσιάζει η ευκολία με την οποία, όταν οι συνθήκες για κάποιο λόγο το επιτρέψουν, κακοδιαχειριζόμαστε, καταχρώμεθα, οικειοποιούμαστε, το "κοινό αγαθό" μιας περιουσίας, μιας σχέσεως, μιας φιλίας, μιας διδασκαλίας, χωρίς καν να αναρωτηθούμε αν έχουμε το δικαίωμα, αν είναι μέσα στις "αρμοδιότητές μας" η διαχείριση αυτής της περιουσίας, σχέσεως, φιλίας, διδασκαλίας, καθώς και το να "παίζουμε" αυτή την περιουσία, σχέση, φιλία, διδασκαλία με "ομόλογα υψηλού ρίσκου" χάριν και μόνο του προσωπικού μας οφέλους, για τον οποίο "σκοπό", όσο "υψηλός" κι αν είναι αυτός. Εντυπωσιάζει η ευκολία με την οποία βρίσκουμε "λόγους" για να δικαιολογήσουμε τις πράξεις μας προς αυτή την κατεύθυνση. Και ακόμα περισσότερο, η ευκολία με την οποία βρίσκουμε συνεργάτες, φίλους, οπαδούς, και "υψηλούς" προστάτες, για τις ενέργειές μας αυτές.

Εντυπωσιάζει η ευκολία με την οποία εφευρίσκουμε δαιδαλώδεις διαδρομές για να συγκαλύψουμε τα ίχνη μας και να εξαφανίσουμε την ουσία των αληθινών μας προθέσεων.

Εντυπωσιάζει η ευκολία με την οποία γινόμαστε αίτιοι μιας συνεχούς "διαρροής" ενός "κοινού αγαθού", τη στιγμή που δεν δεχόμαστε την απώλεια ούτε και μιας "σταγόνας" από τη "δική μας" περιουσία. Η ευκολία με την οποία αρνούμαστε να κάνουμε συνειδητά μια

μικρή υποχώρηση υπέρ του "κοινού αγαθού", παρόλο τον "θαυμασμό" που συνεχώς εκφράζουμε για εκείνους που θυσιάσαν συνειδητά ολόκληρο τον εαυτό τους υπέρ ενός "κοινού αγαθού".

Εντυπωσιάζει η ευκολία με την οποία μένουμε εγκλωβισμένοι στις προσωπικές μας θέσεις και απόψεις - απρόθυμοι να συνεργαστούμε με τους όποιους "άλλους" για τη διαχείριση ενός "κοινού αγαθού", κάνοντας αμοιβαίες υποχωρήσεις.

Και πάνω απ' όλα εντυπωσιάζει η ευκολία με την οποία τα θεωρούμε όλα αυτά σαν κάτι 'δεδομένο' και επομένως σαν κάτι "φυσικό", "αποδεκτό", ακόμα και "ορθό".

Ουσιαστικά χωρίς να το καταλάβουμε, έχει συντελεστεί μέσα μας μια αντιστροφή των πραγμάτων. Αυτό που είναι αδιανόητο, γίνεται ξαφνικά αυτονόητο. Αυτό που είναι ορατό μπροστά στα μάτια μας, γίνεται ξαφνικά αόρατο και επομένως "ανύπαρκτο". Το "κοινό αγαθό" γίνεται το "ατομικό" αγαθό κάποιων, που για "κάποιο λόγο" δικαιούνται να το θεωρούν έτσι.

Ένα "κοινό αγαθό" ανήκει πάντα σ' αυτούς στους οποίους - για τον όποιο λόγο - έχει "δοθεί". Το "φυσικό περιβάλλον" είναι ένα τέτοιο αγαθό, που έχει "δοθεί" στους ανθρώπους για να υπάρχουν σ' αυτή τη ζωή και να εξελίσσονται. Δεν είναι, και δεν μπορεί ποτέ να αποτελέσει περιουσία ενός ατόμου, ή μιας ομάδας ατόμων, ενός κράτους, μιας εταιρείας ή ενός έθνους. Το ίδιο ισχύει για μια Διδασκαλία, ένα Συναίσθημα ή μια Ιδέα. Η έννοια της "Ελευθερίας" ανήκει σε όλους τους ανθρώπους, και όχι σε "κάποιους" που με βάση αυτή την "ιδιοκτησία" τους μπορούν να καθορίσουν στη συνέχεια πότε κάποιος ή κάποιος είναι ελεύθερος ή όχι, όπως και πότε απειλείται αυτή η ελευθερία ή όχι. Αλλά και το συναίσθημα της "Αγάπης" είναι ένα "κοινό αγαθό", μέσα στο οποίο όλοι ζούμε και αναπνέουμε, και δεν μπορεί ποτέ να αποτελέσει "κτήμα" ενός ατόμου ή μιας σχέσεως.

Η διεύρυνση της συνειδητότητας, διευρύνει παράλληλα την αντίληψή μας για το "Κοινό Αγαθό". Η ίδια η ζωή είναι ένα "κοινό αγαθό" που όλοι οφείλουμε να το σεβόμαστε και να το προστατεύουμε. Αλλά και καθετί που υπάρχει και ζει μέσα στη Ζωή, είναι από μόνο του ένα "κοινό αγαθό", αφού μετέχει όλων των ιδιοτήτων της, και δεν μπορεί να νοηθεί έξω από αυτήν. Γι' αυτό ας αντιμετωπίζουμε όποια "περιουσία" έχουμε στην "κατοχή" μας, ως κάτι το ιερό, με σεβασμό και αγάπη, μην λησμονώντας ποτέ, ότι ακόμα και αυτή η περιουσία είναι ένα "κοινό" αγαθό. Ας αντιμετωπίζουμε τη ζωή σ' όλες της τις εκφράσεις ως κάτι το ιερό, ας αντιμετωπίζουμε ό,τι και όποιον έρχεται στο δρόμο μας ως κάτι το ιερό, και ας καλύπτουμε τα πάντα με την αγάπη μας και τη φροντίδα μας, γιατί "τα πάντα" είναι ένα "κοινό αγαθό" που ανήκει σε "όλους" μας, που ανήκει στη Ζωή και το Σύμπαν της, και ποτέ μόνο σε "εμάς".

Κίμωνας Θεοδωρόπουλος